

РЕЦЕНЗИЯ

От професор доктор Емил Спасов Панушев

На дисертационния труд

УПРАВЛЕНИЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ПЛАЩАНИЯ В РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН

На Валихан Муратович Калиев

Настоящата рецензия е написана на основание заповед № 855/2.08.2017 г. на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с обем от 221 страници, които са структурирани в увод, три глави, заключение списък на използваната литература и приложения. Основният текст съдържа 57 таблици и 10 илюстрации, 21 диаграми и 4 графики. Списъкът на използваните литературни източници съдържа 110 заглавия на руски и английски език.

Валихан Муратович Калиев има бакалавърска степен по финанси от Казахския Агротехнически университет „Сакен Сейфулин“ и магистърска степен по „Икономика и бизнес“ в същия университет. От 2014 г. е записан за докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Политическа икономия“ към катедра „Информатика и икономика“ на факултет „Международна икономика и администрация“ при на ВСУ „Черноризец Храбър“. Заема длъжността Директор на отдел Регулиране на плащанията към Акционерно Дружество “Държавна анюитетна компания“, г. Астана, Република Казахстан.

Дисертацията на Валихан Муратович Калиев е посветена на изследване на важни аспекти от развитието и функционирането на

застрахователния пазар в Република Казахстан. Проучено е функционирането на застрахователните компании в условията на световната финансова криза и са формулирани изводи за ефективността на управлението на застрахователните плащания. Изследването на дейността на основните субекти на застраховането в страната е дало възможност на автора да предложи модели за усъвършенстване на управлението на застрахователните плащания.

АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА ПРОБЛЕМА

Актуалността на анализираниите проблеми произхожда от спецификата на застрахователното дело в Република Казахстан и необходимостта от реформи в неговото функциониране предвид навлизането на чуждестранни застрахователи и конкуренцията на предлаганите услуги. Това е обусловило дефинирането на актуални проблеми, свързани с организацията на застрахователното дело в установените направления и търсенето на пътища за преодоляване на съществуващите организационни и квалификационни слабости, както и отсъствието на национални регламенти в дадената област.

За разработването на дисертационния труд са използвани разработки на руски и казахски автори, като в определени случаи авторът се позовава на изследвания в западни държави. Избраната методика съответства на съществуващата нормативна уредба в страната и отразява състоянието на застрахователния пазар в Република Казахстан.

ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРИНОСИТЕ

Изследването на функционирането на застрахователния пазар в Република Казахстан се базира на същността на застрахователното дело и неговата организация в страната. Предвид важността и ролята на субектите в застраховането, авторът е сравнил дейността на

националните застрахователни компании с водещи световни компании, като отразява високата степен на концентрация в сектора. На тази основа са изведени оценки за ефективността от функционирането на водещи национални компании и отражението на кризисните явления в световната икономика върху финансовите показатели. В дисертационния труд могат да се отбележат следните основни резултати и приноси моменти, които са постижение на Валихан Муратович Калиев.

Формулирането на теоретични основи на анализа авторът свързва с категорията застрахователно дело и функционирането на пазара на застрахователни услуги. Критично са представени вижданията на водещи автори в направлението, като докторантът е формулирал собствено определение за пазара на застрахователни услуги като съвкупност от икономически отношения и институционални рамки на тяхното осъществяване. Това отразява съществуващото структуриране на сектора в Република Казахстан и сравнението с водещи световни фирми е предпоставка за търсенето на ефективни форми на подобряване на финансовите резултати на националните компании.

Съществен извод от анализа на дейността на националните застрахователни компании е недостатъчната ефективност на въведения валутен елемент в застрахователните продукти. Показаните колебания в националната валута в условията на световната финансова криза и загубите на застрахователните компании водят до изводи за необходимостта от усъвършенстване на системата на застрахователните плащания.

В дисертационния труд е отделено съществено място на анализа на дейността на застрахователните компании, като основния сектор в отрасъла е автомобилното застраховане. Представен е анализ на

влиятието на финансовата криза при този вид застраховане и на тази основа се предлага методика на управление на ефективността на застрахователните плащания.

Подробният анализ на резултатите в компаниите от застрахователния сектор е дал възможност на Валихан Муратович Калиев разработи основни направления в усъвършенстването на управлението на застрахователните плащания. Вниманието е насочено към подобряване функционирането на застрахователния пазар в страната както от гледна точка на неговото развитие, така и повишаване качеството на актюерската дейност и квалификацията на служителите.

Научно-приложен характер има предлагането от докторанта на алгоритъм за повишаването на ефективността на системата на застрахователни плащания в компанията. Предвид най-широко прилаганата форма на застраховане – автомобилното застраховане КАСКО – в дисертацията са предложени практически решения за подобряване управлението на застрахователните плащания по този вид застраховка. При това съществено място е отделено на оценките на тези плащания върху финансовото състояние на компаниите, като е взет предвид колебанията на курса на американския долар.

АВТОРСКО УЧАСТИЕ

Представеният дисертационен труд е самостоятелна разработка на Валихан Муратович Калиев. Докторанта е използвал коректно съществуващата статистическа информация и на база оценки и действащата национална нормативна рамка е формулирал изводи за подобряване ефективността на функционирането на застрахователните компании в областта на автомобилното застраховане.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Предложената от докторанта методика на определяне на загубите при изплащането на застрахователни суми и тяхното отражение върху портфейла на застрахователните компании може успешно да се прилага от националните застрахователни компании. Това е особено важно предвид конкуренцията на навлизащи в страната чуждестранни застрахователи със значително по-голям опит в областта на застрахователното дело. В тази насока са особено важни предложенията за подобряване на нормативната база и развитието на специфичната квалификация на работещите в сектора.

АВТОРЕФЕРАТ

Авторефератът е с обем от 41 страници. Той дава обобщена представа за основните цели, задачи и методи на изследването. Подробно са представени и илюстрирани основните изводи от анализа, както и предложения за внедряване на получените резултати в практиката. Включена е справка за научните приноси и списъка на публикациите по дисертационен труд. Статиите и научните доклади представят съществени тези от дисертационния труд.

КРИТИЧНИ ОЦЕНКИ, ЗАБЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Към дисертационния труд биха могли да се отправят и критични бележки, които по-скоро биха подпомогнали докторанта в бъдещата му работа.

На първо място, при определянето на пазара на застрахователни услуги е важно да се дефинира, кои имат задължителен характер – обусловен от националното законодателство и кои имат доброволен характер. Това е особено важно при автомобилното застраховане, тъй като конкуренцията дава представа за по-добре функциониращите

компаниите и това привлича клиенти към тях. При компаниите с универсален характер проблемите от един вид застраховки могат да се компенсират с друг.

На второ място, относно активите, които осигуряват доходността на компаниите. В тях се посочват „денни книги с обратно изкупуване“ без да се посочва те от държавата ли се емитират или са частни. Това е особено важно при определяне ролята на застрахователните компании като институционални инвеститори.

И на трето място – в почти всички илюстрации и таблици като източник е посочено, че са направени от автора. Това е неточно, предвид факта, че източникът сочи от къде са взети данните – национална статистика, официални документи, изследвания и др. Очевидно е, че фигурата е направена от автора, а източника се посочва за съпоставимост на данните.

Прието е при разработването на дисертационен труд да се разработи отношение към страната, в която се защитава, в случая България. Предвид представените в дисертацията изследвания, би могло да се направи известно сравнение със състоянието на проблема в България.

Посочените критични бележки и препоръки не се отразяват върху количеството и качеството вече дефинираните резултати и приноси моменти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд изследва важни аспекти на развитието на застрахователния пазар в Република Казахстан и механизмите на усъвършенстване на застрахователните плащания. Представените анализи са дали възможност на докторанта да разработи

управленски подходи за подобряване на функционирането на компаниите в застрахователния сектор.

Дисертационният труд на Валихан Муратович Калиев „УПРАВЛЕНИЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ПЛАЩАНИЯ В РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН“ съдържа необходимите научно-приложни приноси. Дисертацията отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, поради което предлагам на Уважаемото научно жури да присъди на Валихан Муратович Калиев образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма „Политическа икономия“.

9.08.2017 г.

Гр. Варна

Рецензент:

/Проф. д-р Е.Панушев/